

dette Forslag er stillet betingelsesvis, og det af den Grund, at Sagen jo desto lettere lod sig realisere, naar den begjerte Sum var stillet i Udfigt fra Finantserne; det vilde jo være en kraftig Driivstjær for Sagens Fremme. Jeg har tilstillet Finantsudvalget en Afsskrift af den mig udarbejdede Plan; men Finantsudvalget har ikke fundet sig foranlediget til at gaae ind derpaa, skjøndt flere af dets Medlemmer have ytret til mig, at de ansaae Planen for meget hensigtsmæssig og god, men antog ikke, at kunne tiltræde den, og anførte for mig, som den væsentligste Grund, at, naar de iaar bevilgede en saadan Sum til en Skole for Salling, saa frygtede de for, at der til næste Aar vilde komme flere saadanne Begjeringer fra andre Districter. Jeg maa rigtignok tilstaae, at jeg ingenlunde kan dele denne Frygt; thi det er netop det, jeg onsker, at der jo for jo hellere bliver opført en Mængde saadanne Skoler. Altsaa den nærmeste Grund, som har drevet mig til dette Skridt, det er netop det af Landalmuen længe sølte Savn af Leilighed til efter Confirmationsaldren at kunne give unge Mennesker een til Tiden hensigtsvarende Oplysning, uden at være nødt til at bringe dem paa Steder, hvor man enten vanskeliggjør deres fremtidige Livsstilling som Bønder, eller ogsaa udsætter de vedkommende Forældre for større Byrder og Besværligheder, end der passende kunne forenes med en almindelig Bondes Stilling. Jeg sigter her nærmest til de større Højskoler i de større Districter; thi, vil man f. Ex. see hen til Rødning Højskole, da kan det vist ikke nægtes, at en Sum af 160 Rbd. aarlig for een Elev dog virkelig er en Sum, som den almindelige Bondemand ikke formaaer at udrede. Jeg har derfor tilladt mig at troe, at en saadan høist nødvendig Oplysning i Bondestanden, som ikke er mindre i det Almindeliges end i den Enkeltes Interesse, bedst og meest hensigtsmæssigt bibringes Bonden ved Dyrettelsen af Districtsskoler i saadanne mindre Districter, som det omtalte Forslag sigter til. Der har været gjort mig den Vebredelse imod Forslaget, at det var for specielt, og at det kun omfatter et enkelt District; men jeg troer dog, at, hvem som med Overlæg vil læse Forslaget heelt igjennem, og navnlig dets

18de Paragraph, vil vistnok erfare, at det ikke er saa ganske aldeles specielt. At jeg har stillet Forslaget saaledes, som det er, med det specielle Prag, det er gjort med modent Overlæg; thi det er min personlige Mening, at, lige saa lidt, som man bør paatvinge noget District en saadan Skole, naar dets Beboere ikke have Interesse derfor, lige saa lidt bør man nægte noget District et lignende Tilskud som det, jeg har bragt i Forslag, naar Folket viser, at det søler Trang dertil. Det er jo noksom bekendt, at der i mange Aar har været talt og skrevet Meget om Forbedringer i Almueskolevæsenet; det har været forebragt Stænderne, og der har paa mange andre Maader været udtalt en Trang til Almuen-Oplysning. Jeg har hørt forskjellige Udtalelser og Forslag i den Retning, men jeg kan ikke nægte, at jeg ikke rigtigt har kunnet være enig i Maaden, hvorpaa det har været ønsket udført, og, da det er en Sag, som ligger mig særdeles meget paa Hjerte, saa har jeg prøvet paa at udarbejde en Plan, for at gjøre det klart for Folket, paa hvad Maade jeg troer, at man bør fremme denne høist vigtige Sag. — Og det vil jo saaledes ikke være den høitagne Forsamling ubekendt, paa hvad Maade og efter hvilken Maalestof jeg onsker denne Sag fremmet, da det har for Forsamlingen været anmeldt igjennem vor høitagne Formand, at bemeldte Plan for lang Tid siden var henlagt i Kasesalen. Og det er ligeledes heller ikke den høitagne Kultusminister ubekendt, hvad min Mening er i den Henseende, da jeg for en længere Tid Siden har overleveret ham en Afsskrift af samme. Grunden til, at jeg har tilladt mig at tage fat paa denne vigtige Sag, det er ikke, fordi det er fremkaldt hos mig ved nogen øieblikkelig Følelse, eller ved en aldeles ny Idee; men det er fremkaldt af en virkelig Trang til Oplysning, og efter et temmelig modent Overlæg, og det er denne Følelse og Haabet om at see det gennemført, naar Staten tilskyder den forlangte Sum, som har bevæget mig til at stille Forslaget, for derved at kunne sættes istand til at arbejde videre for denne vigtige Sag. Det er en Sag, som har ligget mig paa Hjertet i mange Aar, og det er Mangel paa Op-